

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

15. De scientia confessarij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

crimen falsariorum, vt qui in iudicio falso iurauit contra aliquem, vel tacendo verum, vel dicendo falsum, qui etiam scripturas falsas faciunt. Non intendimus dicere de literarum Apostolicarum falsarijs: tales enim excommunicationem habent annexam. Rursum sacrilegia, aut rapina rerum Ecclesiasticarum, homicidia, vel vulnerationes in loco sacro. Rursum diuinationes, & incantationes; inuocationesque demonum. Hæc quatuor reseruata sunt ex consuetudine communi Episcopis. Aduertendum tamen est, Romanos penitentiarum inferiores omnes ex quocumque loco ad se venientes posse ab omnibus his absoluere, & ab omnibus excommunicationibus reseruatis etiam Episcopis. Possunt enim quæcumque Episcopi possunt, immò plus: possunt enim ab aliquibus excommunicationibus, ac votis absoluere, à quibus non possunt Episcopi.

De scientia confessarij.

CAPVT XV.

Vltra illas condiciones tres prædictas, quarta necessaria est confessario, nempe scientia. Hæc autem quæ futura sit, ratio ipsa naturalis dicit: cum enim confessarius iudex sit fori interioris, necessarium est, vt eorum, quæ sub suo foro accidunt, peritiam habeat.

Ex quo fit, vt teneatur scire, primò, quæ mortalia sunt peccata, quæ venialia, saltem ex suo genere.

Secundò, circumstantias peccatorum necessarias.

Tertiò, casus, & excommunicationes, à quibus non possunt absoluere, peccata etiam, quæ excommunicationem habent annexam; non enim peccatum, nisi excommunicatione aboluta, absolui potest.

Quartò, quæ peccata sunt annexa restitutioni, aut furti, aut pecuniæ, aut damni illati.

Quintò, qui contractus liciti, qui illiciti, vsurarij, simoniaci, aut iniusti sint.

Sextò, quæ impedimenta sint absolutioni danda, quibus casibus confessiones præcedentes sint repetenda. Quamuis autem non sit opus hæc omnia exactè & sigillatim scire, debet tamen saltem confessarius scire dubitare, & dignoscere casus obliuiosos, & difficultatem habentes, vt possit consulere peritos secretorum non reuelata confessione, vt postea dicitur.

A dicitur

Aduertendum tamen est circa hanc prædictam scientiam, primo quod est regulanda iuxta qualitatem subditorum, & pœnitentium, quos ut plurimum talis confessarius habet cōfiteutes. Vnde fit, vt qui in villis & pagis confitentur, non teneantur tam exactè scire omnia, sicut qui in ciuitatibus. Rursus non ita tenentur confessarij simplicium ciuium, sicut mercatorum, negotiatorum, Iudicum. Debet igitur scientia maior esse pro pœnitentium qualitate.

Aduertendum secundo, esse aliquos casus, in quibus scientia cōfessarij suppleri potest, aut ferè tota, aut magna ex parte.

Primo, quando pœnitens est satis peritus, & fidelis, qui optimè conscientiam suam confessario exponet, & facienda dicit: sed iste casus non nisi in tali confessione excusat confessarium ignarum.

Secundo, quando pœnitentes ordinarij nullos habent casus difficiles.

Tertio est articulus mortis, cum alterius confessarij docti copia deest. Et idem dicendum de his, qui in terris Gentilium & Infidelium degunt, in quibus, propter confessariorum inopiam, tanta scientia non est necessaria, sed tantum debet esse mediocris.

Quarto, quando in illo loco sunt multi docti, quos cōfessarius consulere possit. Sed isti casus duo vltimi, præter mortis articulum, non excusant, vt diximus, ab aliqua mediocri sufficientia scientiæ. Cum verò ignarus est omninò confessarius, habita ratione ad pœnitentes, vt supra diximus, peccatum graue committit, si hoc officium exerceat extra mortis articulum, & confessio nulla est. Cum verò non habet sufficientem scientiam, iuxta qualitatem pœnitentium, graue est periculum, vt multis erroribus, & grauibus sacrilegijs expositus sit.

Huius scientiæ debet accedere prudentia, tam in remedijs circa peccata futura adhibendis, quam in medicina præsentium applicanda, in modo etiam tractandi pœnitētes: modò enim lauiuer, modò seuerè sunt arguendi, modò instruendi de alijs, modò ad alia incitandi.

Debet etiam sanctitas adnecti his; non quòd necessaria sit simpliciter, sed de bene esse: qui enim extra gratiam cōfessio- nis audit, peccat mortaliter, vt aliàs declarauimus, si ei de malicia constet. Vnde sequitur, difficile esse officium hoc confessarij, & arduum: sed, si bene fiat, Deo nimis acceptum.